

Byla C-30/22**Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį****Gavimo data:**

2022 m. sausio 12 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Administrativen sad Veliko Tarnovo (Bulgarija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2021 m. gruodžio 20 d.

Ieškovė pagrindinėje byloje:

DV

Atsakovas pagrindinėje byloje:

Direktor na Teritorialno podelenie na Natsionalnia osiguritelen institut – Veliko Tarnovo

Pagrindinės bylos dalykas

Bulgarijos pilietės ieškinys dėl *Direktor na Teritorialno podelenie na Natsionalnia osiguritelen institut* (Nacionalinio socialinio draudimo instituto teritorinio skyriaus direktorius) sprendimo at mesti jos skundą dėl sprendimo neskirti bedarbio pašalpos

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Susitarimo dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos antros dalies III antraštinės dalies išaiškinimas

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 267 straipsnio trečia pastraipa

Prejudiciniai klausimai

1. Ar Susitarimo dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos 30 straipsnio 2 dalies nuostata, siejama su šio Susitarimo 30 straipsnio 1 dalies a punkto nuostata, turi būti aiškinama taip, kad pastarojoje nuostatoje nurodyti asmenys į Susitarimo 31 straipsnio 1 dalies taikymo *ratione personae* sritį patenka tuomet, kai jie per visą pereinamąjį laikotarpį be pertraukų buvo valstybės narės piliečiai ir jiems tuo pat metu buvo taikomi Jungtinės Karalystės teisės aktai, ar ši nuostata turi būti aiškinama taip, kad Susitarimo 30 straipsnio 1 dalies a punkte nurodyti asmenys į Susitarimo 31 straipsnio 1 dalies taikymo *ratione personae* sritį patenka tik tol, kol pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu ir (arba) jam pasibaigus Jungtinėje Karalystėje dirba pagal darbo sutartį?

2. Ar Susitarimo 30 straipsnio 2 dalies nuostata, siejama su jo 30 straipsnio 1 dalies c punkto nuostata, turi būti aiškinama taip, kad pastarojoje nuostatoje nurodyti asmenys į Susitarimo 31 straipsnio 1 dalies taikymo *ratione personae* sritį patenka tuomet, kai jie, kaip Sąjungos piliečiai, per visą pereinamąjį laikotarpį be pertraukų gyveno Jungtinėje Karalystėje ir jiems tuo pat metu per visą pereinamąjį laikotarpį iki jo pabaigos buvo taikomi vienos tos pačios valstybės narės teisės aktai, ar ši nuostata turi būti aiškinama taip, kad Susitarimo 30 straipsnio 1 dalies c punkte nurodyti asmenys nepatenka į Susitarimo 31 straipsnio 1 dalies taikymo *ratione personae* sritį, kai jie pasibaigus pereinamajam laikotarpiui išvyko iš savo nuolatinės gyvenamosios vietos Jungtinėje Karalystėje?

3. Jeigu iš Susitarimo 30 straipsnio 2 dalies nuostatų, siejamų su jo 30 straipsnio 1 dalies a ir c punktų nuostatomis, aiškinimo būtų matyti, kad šios teisės normos netaikytinos faktinėmis pagrindinės bylos aplinkybėmis dėl to, kad Sąjungos pilietis pasibaigus pereinamajam laikotarpiui išvyko iš savo nuolatinės gyvenamosios vietos: ar tuomet Susitarimo 30 straipsnio 4 dalies nuostatos, siejamos su šio straipsnio 3 dalies nuostatomis, turi būti aiškinamos taip, kad priimančiojoje valstybėje arba darbo valstybėje gyvenantys arba dirbantys asmenys nebepatenka į 30 straipsnio 1 dalies taikymo *ratione personae* sritį, kai nutrūksta jų, kaip pagal darbo sutartį dirbančių asmenų (darbuotojų), teisiniai santykiai, todėl jie netenka teisės gyventi šalyje ir pasibaigus pereinamajam laikotarpiui išvyksta iš darbo valstybės ar priimančiosios valstybės, ar šios nuostatos turi būti aiškinamos taip, kad 30 straipsnio 4 dalyje nustatytas apribojimas susijęs su teise gyventi šalyje ir teise dirbti, kuriomis buvo naudojamosi pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, neatsižvelgiant į tai, kada tos teisės nustojo galioti, jei pasibaigus pereinamajam laikotarpiui jos dar galiojo?

Europos Sąjungos teisės nuostatos ir jurisprudencija

Susitarimo dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos

(toliau – Susitarimas) 2 straipsnio e punktas, 30 straipsnio 1 dalies a ir c punktai bei 2 ir 3 dalys, 31 straipsnio 1 dalies pirmas sakinyis ir 2 dalis, 32 straipsnio 1 dalies a punkto i papunktis, 161 straipsnio 1 dalis

2 straipsnio e punktas: „pereinamasis laikotarpis“ – 126 straipsnyje nustatytas laikotarpis;“

30 straipsnio 1 dalies a punktas: „Ši antraštinė dalis taikoma šiems asmenims: a) Sąjungos piliečiams, kuriems pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu taikomi Jungtinės Karalystės teisės aktai, taip pat jų šeimos nariams ir maitintojo netekusiems asmenims;“

30 straipsnio 1 dalies c punktas: „Ši antraštinė dalis taikoma šiems asmenims: c) Sąjungos piliečiams, kurie pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu gyvena Jungtinėje Karalystėje ir kuriems taikomi valstybės narės teisės aktai, taip pat jų šeimos nariams ir maitintojo netekusiems asmenims;“

30 straipsnio 2 dalis: „1 dalyje nurodytiems asmenims tos nuostatos taikomos tol, kol jie be pertraukų yra vienoje iš toje dalyje nurodytų padėčių, kuri vienu metu apima tiek valstybę narę, tiek Jungtinę Karalystę.“

30 straipsnio 3 dalis: „Ši antraštinė dalis taip pat taikoma asmenims, kuriems netaikomi arba nebetaikomi šio straipsnio 1 dalies a–e punktai, bet kuriems taikomas šio Susitarimo 10 straipsnis, taip pat jų šeimos nariams ir maitintojo netekusiems asmenims.“

31 straipsnio 1 dalies pirmas sakinyis: „Asmenims, kuriems taikoma ši antraštinė dalis, taikomos SESV 48 straipsnyje, Reglamente (EB) Nr. 883/2004 ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 987/2009 nustatytos taisyklės ir tikslai.“

31 straipsnio 2 dalis: „Nukrypstant nuo šio Susitarimo 9 straipsnio, šioje antraštinėje dalyje taikomos Reglamento (EB) Nr. 883/2004 1 straipsnyje pateiktos apibrėžtys.“

32 straipsnio 1 dalies a punkto i papunktis: „Toliau nurodytais atvejais tiek, kiek jie susiję su asmenimis, kuriems netaikomas arba nebetaikomas 30 straipsnis, šiame straipsnyje nustatyta apimtimi taikomos šios taisyklės: a) priklausymo nuo draudimo, darbo pagal darbo sutartį, savarankiško darbo arba gyvenimo laikotarpių ir jų sumavimo, įskaitant pagal Reglamentą (EB) Nr. 883/2004 dėl tokių laikotarpių atsirandančias teises ir pareigas, tikslais ši antraštinė dalis taikoma šiems asmenims: i) Sąjungos piliečiams, taip pat Reglamente (EB) Nr. 859/2003 nustatytas sąlygas atitinkantiems asmenims be pilietybės bei pabėgėliams, gyvenantiems valstybėje narėje, ir trečiųjų šalių piliečiams, kuriems iki pereinamojo laikotarpio pabaigos buvo taikomi Jungtinės Karalystės teisės aktai, taip pat jų šeimos nariams ir maitintojo netekusiems asmenims;“

161 straipsnio 1 dalis: „Kai valstybės narės teismas perduoda klausimą dėl šio Susitarimo aiškinimo Europos Sąjungos Teisingumo Teismui, kad jis priimtų prejudicinį sprendimą, apie nacionalinio teismo sprendimą, kuris apima tą klausimą, pranešama Jungtinei Karalystei.“

Nacionalinės teisės nuostatos

Kodeks za sotsialnoto osiguryavane (Socialinio draudimo kodeksas, Bulgarija), kelis kartus iš dalies pakeistas ir papildytas, 2021 m. rugsėjo 16 d. DV (Oficialusis leidinys), Nr. 77, paskelbtos redakcijos (**toliau – KSO**):

54a straipsnio 1 dalis. *Teisę į bedarbio pašalpą turi asmenys, kurie ne trumpiau kaip 12 mėnesių per paskutiniuosius 18 mėnesių iki draudimo laikotarpio pabaigos mokėjo privalomojo draudimo įmokas į „nedarbo“ fondą ir yra užsiregistravę Darbo agentūroje kaip bedarbiai; kurie neįgijo teisės į pensiją dėl draudimo laikotarpių ir amžiaus Bulgarijos Respublikoje arba teisės į senatvės pensiją kitoje valstybėje, negauna sumažintos pensijos dėl draudimo laikotarpių ir amžiaus pagal 68a straipsnį arba profesinės pensijos pagal 168 straipsnį ir nevykdo profesinės veiklos, kuriai pagal šį kodeksą arba kitos valstybės teisės aktus taikomas privalomasis draudimas, išskyrus asmenis pagal Kodeks na truda (Darbo kodeksas) 114a straipsnio 1 dalį.*

117 straipsnio 1 dalies 2 punkto b papunktis. *Skundai dėl bedarbio pašalpos neskyrimo, neteisingo apskaičiavimo, pakeitimo arba nutraukimo turi būti teikiami Natsionalen osiguriteln insitut atsakingo teritorinio skyriaus direktoriui.*

119 straipsnis. *Administracinio teismo sprendimai gali būti skundžiami kasacine tvarka pagal Administrativnoprotsesualen kodeks (Administracinio proceso kodeksas, Bulgarija) nuostatas, išskyrus sprendimus dėl skundų, kurie buvo pateikti dėl aktų pagal 117 straipsnio 1 dalies 1 punktą ir 2 punkto b papunktį, e papunktį bei – kai sumos mažesnės nei 1 000 levų (BGN) – f ir g papunkčius.*

Faktinių aplinkybių ir proceso santrauka

- 1 Remiantis bylos medžiaga, ieškovė yra Bulgarijos pilietė. Jos darbdavės pagal darbo sutartį Jungtinėje Karalystėje buvo šios įmonės: a) nuo 2014 m. gruodžio 1 d. iki 2016 m. liepos 16 d. – *Mimosa Health Care GL*; b) nuo 2016 m. liepos 16 d. iki 2018 m. gruodžio 24 d. – *Wellburn Care Homes Ltd*; c) nuo 2018 m. rugsėjo 20 d. iki 2020 m. vasario 2 d. – *Lfcal Care Force LLP*; d) nuo 2020 m. vasario 3 d. iki 2021 m. kovo 29 d. – *NHS YORK Teaching Hospital*.
- 2 2021 m. balandžio 2 d. ieškovė (tuo metu bedarbė) pateikė prašymą skirti jai bedarbio pašalpą pagal nacionalinį KSO. Prašyme ieškovė paaiškino, kad jos teisiniai santykiai su darbdave *NHS YORK Teaching Hospital* nutrūko 2021 m. kovo 29 d. pasibaigus terminuotai darbo sutarčiai. Be kitų svarbių aplinkybių, ieškovė nurodė neįgijusi teisės į senatvės pensiją kitoje valstybėje. Prie prašymo

buvo pridėtas dokumentas, patvirtinantis, kad darbo sutartis pasibaigė 2021 m. kovo 29 d. Įstaiga, kuriai buvo pateiktas prašymas, 2021 m. balandžio 5 d. sprendimu sustabdė administracinę procedūrą dėl bedarbio pašalpos skyrimo pagal KSO 54d straipsnio 4 dalį. Įstaiga savo sprendimą motyvavo tuo, kad reikalingi dokumentai, patvirtinantys nurodytus draudimo laikotarpius dirbant Jungtinėje Karalystėje.

- 3 Kitą dieną – 2021 m. balandžio 6 d. – įstaiga ieškovei nusiuntė raštą, kuriame paprašė pateikti šiuos tris dokumentus: draudimo laikotarpį ir pajamų kitoje valstybėje narėje pažymą, formą CA3916 pagal Jungtinės Karalystės kompetentingos institucijos reikalavimus ir gyvenamosios vietos nustatymo deklaraciją pagal Reglamento (EB) Nr. 883/2004 65 straipsnio 2 dalį.
- 4 Šie dokumentai buvo pateikti kartu su kitais dokumentais, kuriuos išdavė paskutinė ieškovės darbdavė Jungtinėje Karalystėje. Jie patvirtina šio prašymo priimti prejudicinį sprendimą 1 punkte nurodytas aplinkybes. Bulgarija ir Jungtinė Karalystė apsikeitė elektroniniais socialinio draudimo duomenimis, susijusiais su ieškovės draudimo dokumentais ir jos gauto darbo užmokesčio dydžiu.
- 5 2021 m. rugpjūčio 16 d. nedarbo draudimo įstaiga nutarė atnaujinti administracinę procedūrą dėl ieškovės prašymo ir konstatavo, kad iš struktūrizuoto elektroninio dokumento, gauto keičiantis elektroniniais duomenimis, nustatyti Jungtinėje Karalystėje įgyti draudimo laikotarpiai, iš kurių paskutinis truko nuo 2020 m. vasario 3 d. iki 2021 m. kovo 29 d., t. y. duomenys, reikalingi patikrinti, ar įgyta teisė į bedarbio pašalpą.
- 6 2021 m. rugpjūčio 18 d. Bulgarijos nedarbo draudimo įstaiga priėmė sprendimą dėl ieškovės prašymo. Remdamasi KSO 54g straipsnio 1 dalimi ir 54a straipsnio 1 dalimi, ji neskyrė bedarbio pašalpos, kurios prašė ieškovė. Konkrečiai įstaiga rėmėsi tuo, kad ieškovė draudimo laikotarpius įgijo Jungtinėje Karalystėje nuo 2014 m. gruodžio 8 d. iki 2021 m. kovo 29 d., bet paskui draudimo laikotarpių Bulgarijoje neįgijo. Įstaigos manymu, Susitarimo 30 straipsnis netaikytinas, nes grįždama į Bulgariją ieškovė nutraukė tarpvalstybinę situaciją, kurioje ji buvo 2020 m. gruodžio 31 d., taigi jos padėtis nėra vienu metu susijusi su valstybe nare ir Jungtine Karalyste. Toliau teigiama, kad tiek, kiek tai susiję su teisių į socialines išmokas, kurios nustatomos pagal nacionalinę teisę, įgijimą, Susitarimo 32 straipsnyje reglamentuotas tik draudimo laikotarpių, įgytų iki 2020 m. gruodžio 31 d. ir po šios datos, sumavimas. Įstaigos tvirtinimu, iš esmės ieškovė Bulgarijoje nevykdė profesinės veiklos, kuriai pasibaigus reikėtų tikrinti, ar ji atitinka Bulgarijos teisės aktų, reglamentuojančių teisę į bedarbio pašalpą, reikalavimus.
- 7 2021 m. rugsėjo 7 d. ieškovė padavė skundą atsakovui pagrindinėje byloje dėl sprendimo pagal KSO numatytą procedūrą, motyvuodama tuo, kad Susitarimo 30 straipsnyje reglamentuoti tokie kaip jos atvejai. Skunde ieškovė, be kita ko, teigė, kad ji yra Sąjungos pilietė, kuriai pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu buvo taikomi Jungtinės Karalystės teisės aktai, ir kad taikytinas 2019 m.

kovo 25 d. Reglamentas (ES) Nr. 2019/500. Atsakovas dėl skundo priėmė sprendimą, kuris yra pagrindinės bylos dalykas.

Svarbiausi pagrindinės bylos šalių argumentai

- 8 Ieškovė tiek skunde, tiek teisme teigė, kad atsakovas neteisingai aiškino Susitarimą. Ieškovės manymu, Susitarimo 30 straipsnyje reglamentuoti kaip tik tokie kaip jos atvejai, nes grįždama į Bulgariją, kuri yra Europos Sąjungos valstybė narė, ji sukūrė tarpvalstybinę situaciją, kurią reglamentuoja Susitarimo nuostatos. Ieškovė yra Sąjungos pilietė, kuriai pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu buvo taikomi Jungtinės Karalystės teisės aktai. Jeigu ieškovė savo profesinę veiklą Jungtinėje Karalystėje būtų tęsusi, jos situacija nebūtų tarpvalstybinė, nes tiek dėl jos atliekamo darbo, tiek dėl teisės į bedarbio pašalpą būtų buvę taikomi Jungtinės Karalystės teisės aktai. Būtent dėl to atitinkamos Jungtinės Karalystės institucijos išdavė prie ieškovės prašymo pridėtą dokumentą, įrodantį su bedarbio pašalpa susijusius faktus ir aplinkybes.
- 9 Skundžiamame sprendime atsakovas konstatavo, kad pagal KSO 54a straipsnio 2 dalies 4 punktą, remiantis tarptautine sutartimi, kurios šalis yra Bulgarija, arba Europos Sąjungos reglamentais dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo, draudimo laikotarpiais laikytini taip pat tie laikotarpiai, kurie būtų pripažįstami pagal kitos valstybės narės teisės aktus. Atitinkamai konstatuota, kad Bulgarija iš esmės turi taikyti 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 883/2004 (dėl aiškumo toliau – Reglamentas) ir 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 987/2009, nustatantį Reglamento (EB) Nr. 883/2004 įgyvendinimo tvarką (dėl aiškumo toliau – Įgyvendinimo reglamentas). Tuo remdamasis atsakovas manė, kad iš esmės taikytina Reglamento 11 straipsnio 3 dalies a punkte įtvirtinta kolizinė norma, kurios taikymo išimties numatytos 65 straipsnio 2 dalyje. Kadangi 2020 m. sausio 31 d. Jungtinė Karalystė nebuvo valstybė narė, pasibaigus pereinamajam laikotarpiui (po 2020 m. gruodžio 31 d.) taikytinas Susitarimas. Atsižvelgiant į pareikšto reikalavimo pobūdį, taikymo *ratione personae* sritis yra ta, kuri nustatyta 30 straipsnyje, ir pagal jo sistemą skiriamos šešios asmenų grupės. Kaip motyvą atsakovas nurodo, jog ieškovė dėl to, kad jos paskutiniai darbo pagal darbo sutartį laikotarpiai (dėl to nesiginčijama) Jungtinėje Karalystėje truko nuo 2020 m. vasario 3 d. iki 2021 m. kovo 29 d., atitinka Susitarimo 30 straipsnio 1 dalies 3 punkto kriterijų. Vis dėlto šią teisės normą galima taikyti tik atsižvelgiant į 2 dalį. Todėl tarpvalstybinė situacija yra tik tuomet, kai vienos valstybės narės pilietis dirba kitoje valstybėje narėje. Ieškovės darbo santykiai pasibaigė 2021 m. kovo 29 d., todėl tarpvalstybinės situacijos nuo 2021 m. kovo 30 d. nebėra, taigi ieškovė nepatenka tarp Susitarimo 30 straipsnio 1 dalyje nurodytų asmenų. Todėl Reglamento 61 ir paskesniuose straipsniuose įtvirtintos teisės normos ieškovei netaikomos. Kita vertus, Susitarimo 32 straipsnis apima specifinius atvejus, susijusius su asmenimis, kuriems 30 straipsnio 1 dalis netaikoma arba nebetaikoma. Šiems asmenims tik taikomas draudimo, darbo pagal darbo sutartį ir kitų laikotarpių sumavimo principas dėl teisių į išmokas

įgijimo. Taigi, remiantis Reglamentu, sumuojant šiuos laikotarpius turi būti atsižvelgiama į laikotarpius, įgytus pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, o į taikymo sritį patenkantys asmenys yra Sąjungos arba Jungtinės Karalystės piliečiai, kurie iš esmės priklauso grupėms asmenų, kurie teises į išmokas įgijo tik iki 2020 m. gruodžio 31 d. arba iki šios datos ir po jos. Tokių asmenų teisės turi būti nagrinėjamos pagal nacionalinės teisės aktus, o darbo pagal darbo sutartį ir draudimo laikotarpiai, įgyti Jungtinėje Karalystėje, ir laikotarpiai, kuriems taikoma nacionalinė teisė, turi būti sumuojami. Šiuo atveju draudimo laikotarpių pagal Bulgarijos teisę nebuvo įgyta, todėl teisė į bedarbio pašalpą negali būti pripažįstama ir ši pašalpa negali būti skiriama. Remiantis atsakovo 2021 m. rugpjūčio 31 d. raštu ieškovei, jis faktiškai paneigė savo kompetenciją pripažinti ieškovės teisę į pašalpą ir kompetenciją skirti šią pašalpą.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvų santrauka

- 10 Dėl pagrindinėje byloje nustatytų faktų nesiginčijama. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo apibūdintas faktines aplinkybes patvirtina turimi įrodymai. Teismui kyla abejonių dėl atsakovo pateikto Susitarimo nuostatų aiškinimo. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, atsižvelgdamas į tai, kad jis turi priimti galutinį sprendimą dėl skundžiamo sprendimo teisėtumo, taip pat į aiškią SESV 267 straipsnio trečios pastraipos nuostatą, neturi abejonių, kad reikia kreiptis į Teisingumo Teismą dėl byloje reikšmingų Susitarimo nuostatų išaiškinimo. Pagal Susitarimo 161 straipsnio 1 dalį prejudiciniai klausimai dėl Susitarimo aiškinimo turi būti pateikiami Europos Sąjungos Teisingumo Teismui.
- 11 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo manymu, atsakovo sprendimo teisėtumo tikrinimas tiesiogiai priklauso nuo Reglamente (61–65a straipsniai) įtvirtintų kolizinių normų ir Įgyvendinimo reglamente (5 skyriuje) įtvirtintų sukonkretinančių normų – atliekant šį tikrinimą svarbu, ar nurodytos nuostatos taikytinos nustatytomis faktinėmis aplinkybėmis pagal Susitarimo 31 straipsnio 1 dalį, taip pat ar Susitarimo 32 straipsnis taikytinas tik dėl laikotarpių sumavimo; be to, atliekant šį tikrinimą turi būti įtrauktas pripažinti teisę į pašalpą kompetentingos įstaigos klausimas.
- 12 Šiame kontekste pirmiausia pažymėtina, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla abejonių dėl Susitarimo 30 straipsnio 1 dalies c punkto taikymo ieškovės teisei padėčiai. Atsižvelgiant į šios nuostatos prasmę ir į jos loginį vertinimą bei poveikį asmenims, darytina išvada, kad ji apima situacijas, kai bendrai tenkinamos šios sąlygos: a) kalbama apie Sąjungos pilietį, kuris nuostatos taikymo metu gyvena Jungtinėje Karalystėje; b) šiam Sąjungos piliečiui pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu taikomi ne Jungtinės Karalystės, o kitos valstybės narės teisės aktai; c) šios taisyklės taip pat taikomos šio asmens šeimos nariams ir maitintojo netekusiems asmenims. Nagrinėjamu atveju iš nustatytų faktų matyti, kad ieškovei bent jau pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu buvo taikomi Jungtinės Karalystės teisės aktai, kaip tai

suprantama pagal Susitarimo 31 straipsnio 2 dalį, siejamą su Reglamento 1 straipsnio 1 punktu. Atsižvelgdamas į tai teismas mano, kad ieškovė patenka į Susitarimo 30 straipsnio 1 dalies a punkto taikymo sritį. Tam, kad būtų taikoma ši nuostata, turi būti bendrai tenkinamos šios dvi sąlygos: a) atitinkamas asmuo nuostatos taikymo metu yra Sąjungos pilietis; b) šiam Sąjungos piliečiui 126 straipsnyje nurodyto pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu taikomi Jungtinės Karalystės teisės aktai. Akivaizdu, kad atsakovas, neatsižvelgdamas į tai, kuris iš šių dviejų kriterijų nulemia teisinę ieškovės padėtį, juos aiškina taip, kad jų taikymas priklauso nuo Susitarimo 30 straipsnio 2 dalyje nustatytų reikalavimų. Kaip jau nurodyta, atsakovas, kaip pats vadina, „tarpvalstybinę“ situaciją pagal šią nuostatą laiko esant tik tuomet, kai atitinkamas vienos valstybės narės pilietis dirba kitoje valstybėje narėje. Jo manymu, dėl darbo santykių pagal darbo sutartį Jungtinėje Karalystėje pasibaigimo nebelikus šios situacijos, ieškovė nebepatenka tarp asmenų, atitinkančių Susitarimo 30 straipsnio kriterijus, taigi jai negalioja 31 straipsnio 1 dalies nuoroda. Teismui kyla abejonių dėl tokio atsakovo aiškinimo. Kaip jau nurodyta, 30 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad 1 dalyje nurodytiems asmenims tos nuostatos taikomos tol, kol jie be pertraukų yra vienoje iš toje dalyje nurodytų padėčių, kuri vienu metu apima tiek valstybę narę, tiek Jungtinę Karalystę. Frazė „tol, kol“ neturėtų būti aiškinama taip, kad ja nuostatos taikymo sritis apribojama situacijos, kai darbuotojas – kitos valstybės narės pilietis – pagal darbo sutartį dirba Jungtinėje Karalystėje, trukme. Priešingai, atsižvelgiant į nuostatos prasmę ir tikslą bei į jos teleologinį aiškinimą darytina išvada, kad 30 straipsnio 1 dalies a punkte nurodyti asmenys patenka į nuostatos taikymo *ratione personae* sritį, kai jie visu pereinamuoju laikotarpiu pagal Susitarimo 126 straipsnį yra Sąjungos piliečiai ir jiems tuo pat metu taikomi Jungtinės Karalystės teisės aktai, ir kad šios sąlygos per šį laikotarpį negali pasikeisti, o paskesnis vienos iš jų pasikeitimas neturi poveikio Susitarimo 30 straipsnio 1 dalies taikymo *ratione personae* sričiai.

- 13 Vis dėlto įmanoma, kad nuostatoje vartojama frazė „tol, kol“ reiškia laikotarpį, per kurį atsiranda nuostatos kolizinis poveikis. Taip būtų net ir tuomet, kai, kaip mano atsakovas, teisinė ieškovės padėtis atitiktų Susitarimo 30 straipsnio 1 dalies c punkte nustatytą sąlygą. Atsižvelgiant į nuostatos aiškinimą pagal jos formuluotę ir į Susitarimo tikslą, galima daryti išvadą, kad 1 dalies c punkte nurodyti asmenys patenka į nuostatos taikymo *ratione personae* sritį visu pereinamuoju Susitarimo taikymo laikotarpiu, kai jie visu pereinamuoju laikotarpiu yra ir išlieka Sąjungos piliečiai, gyvenantys Jungtinėje Karalystėje, kuriems tuo pat metu visu šiuo laikotarpiu taikomi tik vienos tos pačios valstybės narės teisės aktai. Vis dėlto įmanoma šią nuostatą aiškinti ir taip, kad frazė „tol, kol“ nustatoma, kad 31 straipsnio 1 dalies taikymo *ratione personae* sritis galioja tik iki to momento, iki kurio bendrai tenkinamos 1 dalies c punkte nustatytos sąlygos, t. y. kol asmuo yra Sąjungos pilietis, kuris kaip pagal darbo sutartį dirbantis darbuotojas gyvena Jungtinėje Karalystėje ir kuriam tuo pat metu taikomi valstybės narės teisės aktai. Dėl nurodytų priežasčių prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad Europos Sąjungos Teisingumo Teismas gali pateikti naudingą Susitarimo 30 straipsnio 1 dalies a ir c punktų nuostatų, siejamų su šio straipsnio 2 dalies nuostatomis, išaiškinimą.

- 14 Be to, kas nurodyta pirmiau, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui reikalingas Susitarimo 30 straipsnio 3 ir 4 dalių išaiškinimas atsižvelgiant į galimą šių nuostatų taikymą pagrindinėje byloje nustatytomis faktinėmis aplinkybėmis. Pažymėtina, kad atsakovas nepateikė pastabų dėl šių nuostatų hipotetinio ir (arba) išimtinio taikymo nepaisant jų subsidiaraus pobūdžio. Susitarimo 30 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad Susitarimas taip pat taikomas asmeniui, kuriam netaikomi 1 dalies a–e punktai (atsižvelgiant į faktines aplinkybes šiuo atveju, atrodo, reikšmingas 1 dalies a punktas), bet kuriam taikomas 10 straipsnis. 30 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad 3 dalyje nurodyti asmenys patenka į Susitarimo taikymo sritį tol, kol jie pagal Susitarimo 13 straipsnį tebeturi teisę gyventi priimančiojoje valstybėje arba pagal Susitarimo 24 arba 25 straipsnį – teisę dirbti [darbo valstybėje]. Taigi, jei paaiškėtų, kad Susitarimo 30 straipsnio 3 dalis taikytina, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui būtų naudingas jos taikymo srities išaiškinimas susiejant taip pat su 4 dalimi. Iš pirmo žvilgsnio, atsižvelgiant į Susitarimo prasmę ir tikslą, atrodo, kad, pasibaigus pagal darbo sutartį dirbusio asmens (darbuotojo) teisiniams santykiams Jungtinėje Karalystėje ir šiam asmeniui (Sąjungos piliečiui) išvykus iš Jungtinės Karalystės, Susitarimo 30 straipsnio 3 dalis jam nebetaikytina, nes, atsižvelgiant į 4 dalyje nustatytą sąlygą, jis neteko teisės gyventi valstybėje narėje, nes vienintelė gyvenimo šioje valstybėje narėje priežastis buvo darbas joje. Vis dėlto atrodo pagrįstas ir toks aiškinimas, kad 4 dalyje nustatytas apribojimas susijęs su teise gyventi šalyje ir su teise dirbti, kuriomis buvo naudojamosi pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, neatsižvelgiant į tai, kaip ilgai jomis buvo naudojamosi, nes šiaip ar taip tas asmuo toliau dirbo ir turėjo teisę tam tikrą laiką po pereinamojo laikotarpio pabaigos gyventi priimančiojoje valstybėje, taigi šiuo laikotarpiu jis patenka į 31 straipsnio 1 dalies taikymo sritį. Dėl šių priežasčių Europos Sąjungos Teisingumo Teismo nurodymai dėl minėtų teisės normų aiškinimo būtų naudingi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui priimant sprendimą byloje.
- 15 Galiausiai pažymėtina, kad reikia atsižvelgti į aplinkybę, jog dėl to, kad ieškovė negauna kitų pajamų, kuriomis galėtų kompensuoti pajamas, kurias ji gavo dirbdama pagal darbo sutartį Jungtinėje Karalystėje ir kurių neteko, ir dėl to, kad gali kilti būtinybė laiku pareikšti teisę į pašalpą Jungtinėje Karalystėje laikantis ten nustatytų sąlygų, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas privalo prašyti Teisingumo Teismo pirmininko atlikti prejudicinio sprendimo priėmimo procedūrą pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 105 straipsnio nuostatas.